

**Informe actuacions
Full de ruta
Ciència oberta**

2023

▶ SUMARI

▶	INTRODUCCIÓ	3
EIX A.	PUBLICACIÓ CIENTÍFICA	4
A1.	ACORDS TRANSFORMATIUS	4
A2.	AJUTS A L'EDICIÓ	4
A3.	ASSIGNACIÓ DE PUNTS PAR	4
A4.	NOVA VERSIÓ D'UPCOMMONS	4
EIX B.	DADES DE RECERCA FAIR	5
B1.	PLA DE GESTIÓ DE DADES (PGD)	5
B2.	DADESRECERCA.UPC.EDU	5
B3.	NORMATIVA ACADÈMICA DE L'ESCOLA DE DOCTORAT	5
B4.	HÀBITS EN LA GESTIÓ DE DADES DE RECERCA	5
EIX C.	CIÈNCIA CIUTADANA	6
C1.	PROJECTES	6
C2.	ACORDS I CONVENIS	6
C3.	COORDINACIÓ	6
C4.	FORMACIÓ	6
EIX D.	INTEGRITAT DE LA RECERCA	7
D1.	DIVULGACIÓ	7
D2.	JORNADES TÈCNIQUES	7
D3.	ASSIGNATURA OPTATIVA	7
D4.	COMITÈ D'ÈTICA: PREGUNTES FREQUENTS	7
D5.	COMITÈ D'ÈTICA: REVISIÓ I APROVACIÓ DE PROJECTES	7
EIX E.	HABILITATS EN CIÈNCIA OBERTA	8
E1.	IV JORNADA DE CIÈNCIA OBERTA	8
E2.	TALLERS ICE	8
E3.	FORMACIÓ DE DOCTORANDS	8

EIX F. MÈTRIQVES I REONEIXEMENT	9
F1. OPENCITATIONS A DRAC	9
F2. COARA ACTION PLAN	9
EIX G. EDUCACIÓ EN OBERT	10
G1. APRÈN. PORTAL DE LA PRODUCCIÓ DOCENT	10
G2. UPCOMMONS	10
G3. UPCGRAU I UPCPOSTGRAU	10
G4. AJUTS A L'EDICIÓ	10
G5. INFORME ACCÉS OBERT	10
G6. TFE EN ACCÉS OBERT	10
EIX H. INFRAESTRUCTURES DE RECERCA I EUROPEAN OPEN SCIENCE CLOUD (EOSC)	11
H1. EMMAGATZEMAMENT DE DADES	11
H2. DATASETS A FUTUR	11
H3. UPCOMMONS VALIDAT A OPENAIRE	11
EIX I. ORGANITZACIÓ, COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ	12
I1. SERVEIS BIBLIOTECARIS	12

▶ INTRODUCCIÓ

RAFAEL VIDAL
Delegat del rector en Ciència Oberta i Ciència Ciutadana

Eix A. PUBLICACIÓ CIENTÍFICA

A1. ACORDS TRANSFORMATIUS

Els **7 acords transformatius** amb les principals editorials científiques (Springer, Elsevier, Wiley, American Chemical Society, Institute of Electrical and Electronics Engineers, American Institute of Physics, Royal Society of Chemistry) així com els **3 ajuts** amb Frontiers i SCOAP3 han permès publicar en accés obert immediat un total de **347 articles**. Amb el **88,3% de la publicació en accés obert**, la UPC se situa en la **35ena posició mundial** segons el rànquing [CWTS Leiden Ranking](#) (període 2018-2021).

A2. AJUTS A L'EDICIÓ

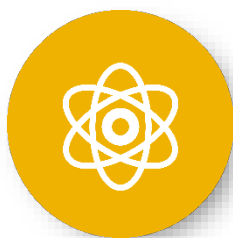
S'ha elaborat una nova [convocatòria d'ajuts a l'edició de revistes en accés obert](#) a la que s'hi han presentat **10 publicacions** editades o participades per diferents unitats de la UPC. Totes elles han rebut un ajut segons els criteris definits en la convocatòria.

A3. ASSIGNACIÓ DE PUNTS PAR

S'ha iniciat l'anàlisi dels canvis a realitzar en el document Aprovació de l'assignació de punts PAR únicament per publicacions en accés obert (Acord núm. 177/2014 del Consell de Govern) i s'ha publicat informació sobre l'**estratègia de retenció de drets** a [Bibliotècnica](#).

A4. NOVA VERSIÓ D'UPCOMMONS

S'ha iniciat el desenvolupament de la **nova versió d'UPCommons**, la qual es preveu que estigui disponible al 2024. S'ha millorat i ampliat l'assignació d'identificadors DOI (Digital Object Identifier) a més d'**11.000 publicacions** del repositori (articles de revistes editades per la UPC, dades de recerca, llibres, tesis doctorals i comunicacions a congressos organitzats a la UPC).

Eix B. DADES DE RECERCA FAIR

B1. PLA DE GESTIÓ DE DADES (PGD)

Cada vegada més les convocatòries de projectes de recerca demanen de la presentació d'un Pla de gestió de dades (PGD). D'aquests, **23 PGD** s'han creat amb l'[eiNa.DMP](#). D'altra banda s'han publicat **13 datasets** a [CORA.RDR](#) i s'han realitzat **109 accions de formació i assessorament** en relació a la gestió de dades de recerca.

B2. [DADESRECERCA.UPC.EDU](#)

S'ha posat en marxa i fet difusió de [Dadesrecerca UPC](#), el **web de bones pràctiques i finestreta única** en la gestió de dades de recerca adreçat al personal investigador de la UPC. Oferir dues accions formatives sobre la gestió de dades de recerca FAIR i elaboració de DMP's (dins dades FAIR).

B3. **NORMATIVA ACADÈMICA DE L'ESCOLA DE DOCTORAT**

Amb la nova [Normativa acadèmica de l'Escola de Doctorat](#) aprovada per Consell de Govern del 19 de desembre de 2023 es requereix que el Pla de recerca que l'estudiantat ha de presentar durant el primer any del doctorat contingui un PGD.

B4. **HÀBITS EN LA GESTIÓ DE DADES DE RECERCA**

També com a pas previ a l'elaboració de la Política institucional de gestió de dades de recerca de la UPC s'ha fet fer prospecció sobre els hàbits en la gestió de dades de recerca del personal investigador de la UPC. Els informes realitzats per les biblioteques [RGE](#), [BCUM](#) i [ETSAB](#) s'han publicat a UPCommons. La Biblioteca Rector Gabriel Ferraté també ha fet [prospecció](#) entre l'estudiantat dels estudis de doctorat del Campus Nord UPC.

Eix C. CIÈNCIA CIUTADANA

C1. PROJECTES

S'han presentat **2 sol·licituds** del projecte "La teva idea és ciència!" a la FECYT i a l'AGAUR. A més dels **15 projectes actius** s'han incorporat nous recursos tècnics i de divulgació en el [Portal UPC de Ciència Ciutadana](#). En la IV Jornada de Ciència Oberta la UPC s'ha organitzat un **diàleg sobre ciència ciutadana** i el seu impacte. També s'ha realitzat una **enquesta** al personal docent i investigador per conèixer si estan familiaritzats amb la ciència ciutadana, si la practiquen i si tenen interès en rebre formació sobre aquest tema.

C2. ACORDS I CONVENIS

S'ha treballat en l'establiment d'un **acord amb el Departament de Drets Socials** de la Generalitat per identificar i activar vies de col·laboració en ciència ciutadana social així com un **conveni de col·laboració** amb la [Fundació iSocial](#).

C3. COORDINACIÓ

S'han organitzat diverses reunions i contactes per definir la **coordinació** de les diferents unitats i agents de la UPC (Delegat del Rector, VR de Responsabilitat Social i Igualtat, Àrea de Recerca, Gabinet d'Innovació i Comunicat, Àrea de Cultura i Comunitat i Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius) que participen en les accions de ciència ciutadana.

C4. FORMACIÓ

S'ha participat en una formació que ofereix la UB, amb l'objectiu de poder també oferir formació al respecte al PDI UPC.

Eix D. INTEGRITAT DE LA RECERCA

D1. DIVULGACIÓ

S'han creat **dos vídeos divulgatius**: el de la [conferència de Mark Coeckelbergh](#) i el de la [xerrada de Karma Peiró](#). També s'han publicat **dos píndoles formatives**, la primera a càrrec d'Antoni Hernández, presentant el dilema que suposa deixar entrar la intel·ligència artificial a les aules, i la segona de Júlia Pareto que presenta el conflicte entre la robòtica social assistencial i el problema de l'engany.

D2. JORNADES TÈCNIQUES

S'han celebrat **sis jornades tècniques**: tres pel que fa als processos a seguir en la documentació tècnica dels projectes de recerca dins el sistema de documentació SAP de la UPC i tres jornades tècniques de difusió de continguts.

D3. ASSIGNATURA OPTATIVA

En relació a les activitats formatives dins els plans d'estudis, s'ha creat l'**assignatura optativa de grau** "[Ètica a la ciència i l'enginyeria- ECE](#)", de 6 ECTS, assignatura compartida entre la FME, l'ETSETB i la FIB.

D4. COMITÈ D'ÈTICA: PREGUNTES FREQUENTS

L'apartat de [Preguntes freqüents](#) del web del Comitè d'ètica continua creixent. Actualment, hi ha 10 entrades independents, dos més que l'any anterior.

D5. COMITÈ D'ÈTICA: REVISIÓ I APROVACIÓ DE PROJECTES

Diverses entitats finançadores (HEurope, etc.) requereixen que els projectes comptin amb l'assessorament i l'avaluació del Comitè d'Ètica (CE) de la institució. En aquests casos, s'ha de presentar la proposta de projecte al Comitè d'Ètica per a la seva revisió i aprovació abans de començar el projecte. Durant l'any 2023 s'han tramitat un total de **36 sol·licituds** tant de projectes de recerca realitzats pel PDI com de treballs de doctorat o treballs final d'estudis. Totes s'han gestionat amb èxit excepte 6 que s'han denegat o que el sol·licitant no ha continuat la seva tramitació.

Eix E. HABILITATS EN CIÈNCIA OBERTA

E1. IV JORNADA DE CIÈNCIA OBERTA

Per 4t any consecutiu el 28 de juny es va organitzar la [IV Jornada de Ciència Oberta a la UPC](#) amb **96 assistents**. També durant aquest any s'han organitzat un total de 5 [Research Cafés](#) amb un total de 128 assistents.

E2. TALLERS ICE

En el marc de l'oferta formativa de l'ICE s'han realitzat 5 tallers de Ciència Oberta adreçats al PDI i a l'estudiantat de doctorat amb un total de 78 assistents.

E3. FORMACIÓ DE DOCTORANDS

Amb la nova [Normativa acadèmica de l'Escola de Doctorat aprovada per Consell de Govern del 19 de desembre de 2023](#) es requereix que entre les diferents activitats formatives del pla de formació personal del doctorand/a alguna ha de ser relativa a la ciència oberta

Eix F. MÈTRIQUES I RECONeixEMENT

F1. OPENCITATIONS A DRAC

S'ha incorporat a [DRAC](#) una actualització setmanal que permet informar del nombre de cites d'OpenCitations dels més de 36.000 articles de revista del Current Research Information System (CRIS) de la UPC.

F2. CoARA ACTION PLAN

A partir de l'adhesió de la UPC al [Projecte CoARA](#) i de la signatura de l'Agreement (2022/12), la UPC forma part del Spain National Chapter de CoARA promogut per l'ANECA, la CRUE i el CSIC (2023/07). També s'ha elaborat el primer esborrany UPC CoARA Action Plan (2023/11).

EIX G. EDUCACIÓ EN OBERT

G1. APRÈN. PORTAL DE LA PRODUCCIÓ DOCENT

El portal [Aprèn. Portal de la producció docent del professorat de la UPC](#), ha continuat creixent al llarg de l'any 2023 i actualment informa de més de **109.000 continguts docents**, dels quals més de **49.000** es troben accessibles en accés obert.

G2. UPCOMMONS

Durant l'any, s'han visualitzat 4.915.511 pàgines a UPCommons i s'han fet **13.231.660 descàrregues**.

G3. UPCGRAU I UPCPOSTGRAU

S'ha fet el nou disseny de les col·leccions de manuals universitaris [UPCGrau](#) i [UPCPostgrau](#) seguint criteris de **millora de l'accessibilitat** als seus continguts i amb els quals s'han publicat dos títols: [Dinàmica de sòlids y partícules](#) i [Estadística y salud](#).

G4. AJUTS A L'EDICIÓ

S'ha participat en la convocatòria d'ajuts a l'edició de manuals universitaris de la Generalitat incrementant la disponibilitat de llibres de les col·leccions [UPCGrau](#) i [UPCPostgrau](#) en català.

G5. INFORME ACCÉS OBERT

S'ha elaborat un informe sobre l'estat de l'accés obert als TFE dipositats a UPCommons. S'observa una millora molt notable en relació a les dades d'anys anteriors. **El 70%** dels TFE elaborats l'any 2022 ja es troben disponibles en accés obert, seguint una clara línia ascendent.

G6. TFE EN ACCÉS OBERT

S'ha concretat el procés pel qual l'estudiantat pot sol·licitar la renúncia a la publicació en accés obert del seu TFE a UPCommons, la qual cosa facilita el desplegament del model d'accés obert per defecte.

Eix H. INFRASTRUCTURES DE RECERCA I EUROPEAN OPEN SCIENCE CLOUD (EOSC)

H1. EMMAGATZEMAMENT DE DADES

Amb la publicació del web [Dades de recerca](#) s'ha fet visible la informació sobre els [diferents espais d'emmagatzemament de dades](#) que pot utilitzar el personal investigador de la UPC.

H2. DATASETS A FUTUR

En el portal FUTUR s'ha fet visible l'activitat dataset, mostrant els 53 conjunts de dades que han estat informats a DRAC durant el 2023.

H3. UPCOMMONS VALIDAT A OPENAIRE

S'ha validat el repositori UPCommons a la plataforma OpenAire, proveïdor validat a l'EOSC amb la darrera versió de les recomanacions per a repositoris de literatura científica.

Eix I. ORGANITZACIÓ, COMUNICACIÓ I DIFUSIÓ

I1. SERVEIS BIBLIOTECARIS

S'ha presentat la proposta organitzativa a la Gerència dels serveis bibliotecaris per donar resposta a les necessitats i demandes actuals i futures relacionades amb la Ciència Oberta